

Студијски програм/студијски програми: Основне струковне студије здравствене неге
Врста и ниво студија: Основне струковне студије – студије првог степена
Назив предмета: Трансфузиолошка пракса (32.ТРФП)
Наставник: Будаков Обрадовић П. Зорана, Војводић И. Светлана
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 3
Услов: -
Циљ предмета Усвајање актуелних теоријских и практичних знања са основним принципима савремене трансфузијске медицине, местом и улогом струковне медицинске сестре у реализацији Националног програма прикупљања крви, националним водичима клиничке примене продуката од крви, принципима безбедне примене крви и савремене лабораторијске дијагностике у трансфузиологији; етичким аспектима и местом трансфузиологије у трансплантационој медицини.
Исход предмета СТИЦАЊЕ ЗНАЊА О ОСНОВНИМ ПРИНЦИПИМА САВРЕМЕНЕ ТРАНСФУЗИЈСКЕ ПРАКСЕ, ПРИНЦИПИМА ДАВАЛАШТВА КРВИ И ВАСПИТНО МОТИВАЦИОНОГ РАДА У ОБЛАСТИ ДАВАЛАШТВА, ИЗБОРУ ДАВАЛАЦА И КОЛЕКЦИЈИ КРВИ, ПРОИЗВОДЊИ И ТЕСТИРАЊУ КРВНИХ ПРОДУКАТА И ЊИХОВОЈ КЛИНИЧКОЈ ПРИМЕНИ. Студенти треба да усвоје потребна знања о трансфузиолошкој лабораторијској дијагностици. Етички аспекти трансфузијске медицине и њена повезаност са здравственом негом. Студенти струковних студија здравствене неге треба да овладају вештинама: рад на мотивацији и промоцији давалаштва крви, избор добровољног даваоца; савладавање технике венепункције и колекције крви. Рад на упознавању обезбеђења безбедне трансфузије. Активно учешће у тестирањима која се према законској регулативи морају извести на узорцима крви добровољних давалаца у циљу (одређивање крвне групе АВО система и RhD антигена, одређивање крвне групе других еритроцитних крвно групних система, утврђивање присуства антитела и испитивање присуства маркера трансфузијом преносивих болести: хепатитиса Б и Ц, HIV-а и сифилиса).
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Историјат трансфузијске медицине. Основни појмови у трансфузијској медицини и њени задаци. Однос према другим гранама медицине. Организација трансфузиолошке службе. 2. Етички аспекти трансфузијске медицине. Законска регулатива. 3. Давалаштво крви: принципи, организација у нашој земљи и у свету, услови за давање крви и контраиндикације. 4. Улога струковне медицинске сестре приликом избора давалаца, лабораторијских и лекарских прегледа, колекције крви. 5. Сестринске интервенције приликом конзервације крви и амбалаже, примене антикоагуланаса и оптималне адитивне солуције. 6. Сестринске интервенције приликом давања крви и компликација при давању: аутологна крв и аферезни поступци (плазмафереза, цитафереза). 7. Генетика и имунолошке основе у трансфузијској медицини, полиморфизам крвних група; еритроцитна мембрана; крвнотипни антигени и антитела; реакција антиген-антитело, аглутинација, хемолиза, имуни одговор у трансфузиологији. 8. Сестринске интервенције приликом одређивања крвнотипног система АВО: антигени и антитела (систем комплемента и његов значај). 9. Rhesus крвнотипни систем: антигени, антитела, улога и значај у трансфузиологији и хемолитичкој болести новорођенчета. 10. Други еритроцитни крвнотипни системи: MNSs, P, Kell, Kidd, Duffy, Lewis, Lutheran и њихов значај. 11. HLA систем: генетика, структура, антигени и антитела, улога и значај у трансфузији крви, трансплантацији ткива и органа, антропологији и вези са обољењима. 12. Тромбоцитни антигени, антиромбоцитна антитела и њихов клинички значај. 13. Леукоцитни антигени, антилеукоцитна антитела и њихов клинички значај. 14. Место, улога и значај трансфузионе медицине у трансплантационој медицини. 15. Улога струковне медицинске сестре приликом основних лабораторијских тестирања у трансфузијској медицини (перинатална, имунохематолошка). 16. Основни принципи селективне/усмерене трансфузије и производња крвних продуката, чување, транспорт крви, етикетање и стандардизација продуката. 17. Сестринске интервенције приликом избора крви за трансфузију, тестови компатибилности. 18. Сестринске интервенције приликом трансфузије продуката еритроцита: врста, конзервација, избор за трансфузију и примена. 19. Сестринске интервенције у припремању, конзервацији и терапијској примени трансфузије тромбоцита. 20. Сестринске интервенције приликом примене замрзнуте свежје плазме и лекова од плазме: различити облици плазме, хумани фактори коагулације, албумини, имуноглобулини, њихова припрема, индикације за терапијску примену. 21. Криоконзервација ћелија крви; заменици крви. 22. Улога струковне медицинске сестре у спречавању настанка ризика у трансфузијском лечењу. 23. Неповољни ефекти хемотерапије и реакције на трансфузијско лечење. 24. Квалитет и безбедност у трансфузиологији; Добра произвођачка и добра лабораторијска пракса у трансфузијској медицини. 25. Обољења која се преносе трансфузијом крви: посттрансфузијски хепатитис Б и Ц, ХИВ и сифилис. 26. Аферезни терапијски поступци. <i>Практична настава: Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад</i> 1. Процес здравствене неге код васпитно мотивационог рада и промоције добровољног давалаштва крви. 2. Сестринске интервенције код различитих техника одређивања крвних група АВО крвнотипног система. 3. Сестринске интервенције код одређивања антигена Rh система, варијанте антигена Rh система (слабо и парцијално D); значај антитела Rh система, посттрансфузионе реакције и сензибилизација у трудноћи, имунолошке карактеристике MNХ. 4. Сестринске интервенције код одређивања антигена других еритроцитних крвнотипних система: MNSs, P, Kell, Duffy, Kidd, Lewis, Lutheran. 5. HLA систем: антигени, антитела, методе испитивања. 6. Улога струковне медицинске сестре у основним судскомедицинским аспектима трансфузиологије: вештачење спорног родитељства путем еритроцитних и ХЛА антигена. 7. Сестринске интервенције приликом производње продуката од крви: еритроцита, тромбоцита, леукоцита, замрзнуте свежје плазме, криопреципитата; етикетање, конзервација; стандардизација; контрола квалитета. 8. Специфичности здравствене неге код

примене трансфузије крви, поступак у случају трансфузијске реакције, претрансфузиона испитивања и избор крви за трансфузију. 9. Сестринске интервенције код директног и индиректног Coombs-овог тест, хладни аглутинини, антиромбоцитна и антилеукоцитна антитела. 10. Сестринске интервенције у испитивање маркера трансфузијом преносивих болести: хепатитис Б и Ц, ХИВ и сифилис: методе и тумачење резултата, алгоритам испитивања.

Литература

Обавезна

1. Јовановић Р, Војводић С. Ауторизована скрипта.
2. Министарство здравља Републике Србије. Национални водичи за клиничку примену крви 2005.

Допунска

1. Гргичевић Д. Трансфузијска медицина. Медицинска наклада 1995.

Број часова активне наставе

Предавања: 15	Вежбе: 30	Други облици наставе:	Студијски истраживачки рад:	Остали часови:
------------------	--------------	-----------------------	-----------------------------	----------------

Методe извођења наставе

Предавања. Практични рад

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	25	писмени испит	
практична настава	25	усмени испт	50
колоквијум-и		
семинар-и			